

Oponentský posudek bakalářské práce Denise Baráta

Sigmatické a perifrastické futurum v epickom sanskrte

Ústav jižní a centrální Asie, 2019

Denis Barát od samého počátku studia na naší fakultě projevoval velký zájem o jazykovou problematiku, ostatně indologii a sanskrt studuje ve dvouoboru s obecnou lingvistikou. Nepřekvapí proto, že si pro svou bakalářskou práci zvolil právě jazykové téma, tj. zkoumání významu a použití dvou typů sanskrtského futura v epickém sanskrtu.

Předkládaná bakalářská práce je velmi logicky a přehledně členěna, v tomto ohledu ji lze dokonce označit přímo za vzorovou. Po úvodní kapitole zabývající se obecným lingvistickým vytyčením zkoumané gramatické kategorie je představeno futurum v sanskrtu – jeho funkce, tvoření i kodifikace v Pániniho gramatice. Autor dále stručně charakterizuje textový materiál, který podrobil analýze (*Mahábhárata* a *Rámájana*), a to zejména pokud jde o jazyk eposů a jeho vztah k předchozím vývojovým stádiím. Velmi pěkně a srozumitelně je následně prezentována metoda, jíž se autor během svého výzkumu řídil. Nejobsáhlejší kapitola se pak věnuje výsledkům samotné analýzy, jež jsou jasně utříděny v důsledně dodržovaném schématu podle slovesných osob a čísel. V závěru autor shrnuje nabyté poznatky, které porovnává s tvrzeními sanskrtských gramatik i moderních jazykovědců. Jeho argumentace je srozumitelná a překvapí i potěší schopností samostatného úsudku.

Závěry vyplývající z provedené analýzy se mi zdají být mimořádně zajímavé zejména v případě perifrastického futura. Autor tak velmi oprávněně vznáší otázku, zda je v epickém sanskrtu vůbec vhodné označovat tento typ futura za plně gramatikalizovanou kategorii. Je tím de facto potvrzen názor některých badatelů, že epický jazyk má z diachronního pohledu jiný původ než klasický sanskrt, kodifikovaný Páninim. Rozvinout tento poznatek a dále jej dokladovat na větším vzorku příkladů by jistě bylo velmi přínosné.

Mimořádně zajímavé téma představuje také obecná charakteristika epického jazyka. Autor stručně představuje různé názory badatelů (jazyk kšatrijský, deviantní, ne-pániniiovský ad.), domnívám se však, že pro pochopení, jaký a proč epický jazyk je, je nutno přihlédnout k sociálnímu, kulturnímu a historickému kontextu, v němž oba eposy vznikaly. K tomuto problému by se snad autor mohl krátce vyjádřit během obhajoby.

Uvítal bych, kdyby autor všechny sanskrtské citace doprovodil vlastní překladem do slovenštiny, ačkoliv použití respektovaného anglického překladu van Buitenena je samozřejmě rovněž přípustné, ostatně stejný postup volí i mnozí badatelé ve svých odborných příspěvcích. Uvědomuji si pochopitelně, kolik práce by to autorovi přidělalo, protože má však sám zájem o překladatelskou praxi, jistě by to pro něj bylo dobrým tréninkem. Ve vlastním překladu by zároveň mohl lépe demonstrovat zkoumaný jazykový jev v celé šíři jeho významů i funkcí.

Text by si zasloužil ještě jednu důkladnou korekturu, která by odstranila četné překlepy, sjednotila používání odkazů a systematizovala interpunkci, užití závorek apod. Žádný z těchto

drobných formálních nedostatků však nemůže narušit přínos celé práce, který je na bakalářské úrovni studia skutečně obdivuhodný.

Předkládaný text nejenže splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, ale zcela zjevně je i přesahuje – rozsahem (87 stran místo obvyklých 40-50), provedeným výzkumem i schopností samostatné argumentace. S potěšením tedy práci Denise Baráta doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

6.9.2019

Zdeněk Štípl